

Natura 2000-veldbezoek De Olde Maten en Veerslootslanden

11 augustus 2023

NMBR

F

8 september 2023

Colofon

Uitgave

Provincie Overijssel

Datum

8 september 2023

Auteur

[Redacted]

Adresgegevens

Provincie Overijssel

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Natura 2000-veldbezoek

De Olde Maten en Veerslootslanden

11 augustus 2023

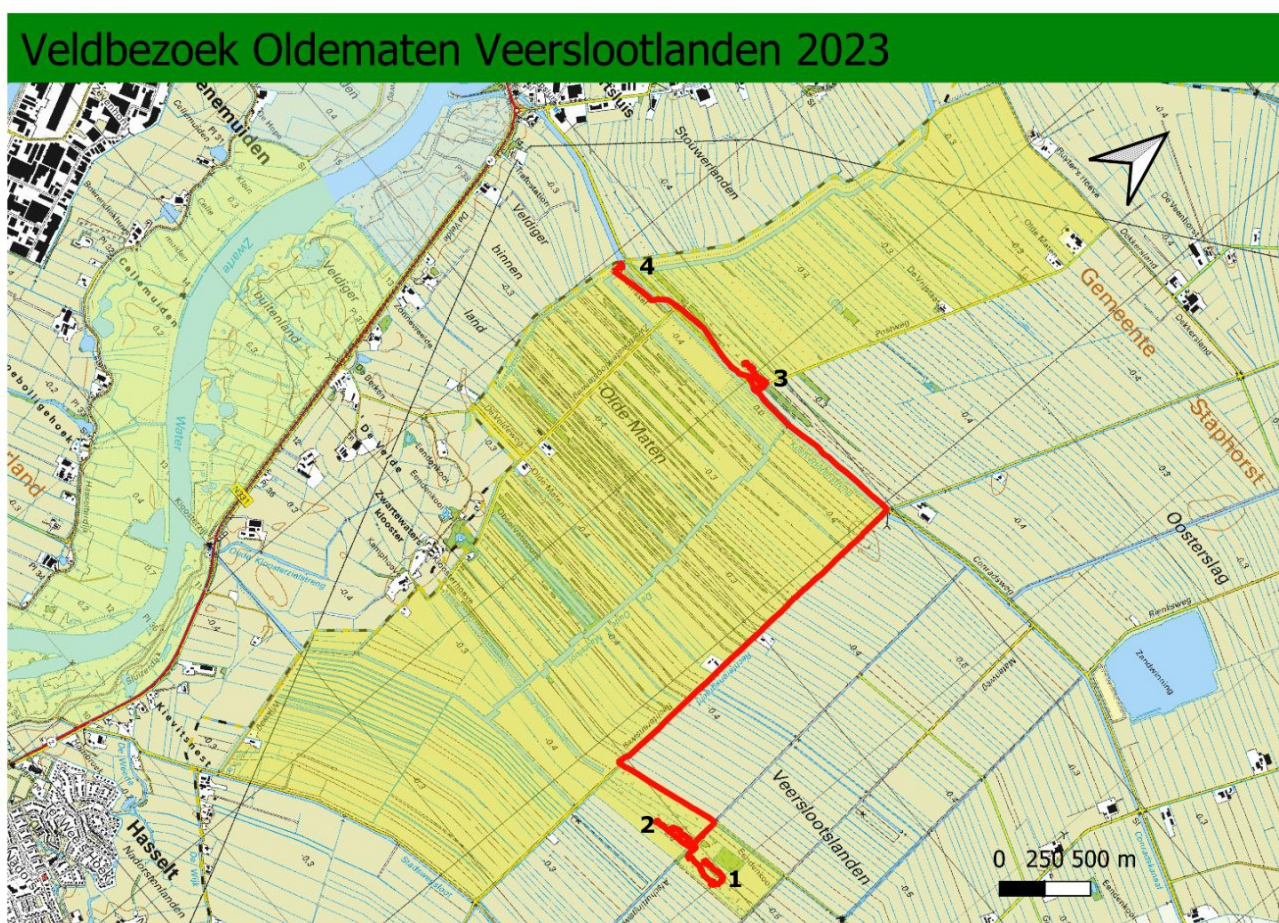
Inleiding

Op 11 augustus 2022 vond het Natura 2000-veldbezoek aan de Olde Maten en Veerslootslanden plaats. Dit veldbezoek staat in het verlengde van de reeks aan PAS-veldbezoeken die plaatsvonden toen het PAS (Programma Aanpak Stikstof) nog in werking was (2015 – 2019). Het doel van dit veldbezoek is om met de terreinbeheerder [REDACTED] de beheerplanmaatregelen, die in het gebied hebben plaatsgevonden en gaan plaatsvinden, kort te evalueren. Daarnaast wordt het veldbezoek gebruikt om informatie uit te wisselen tussen provincie, terreinbeheerders en eventuele gebiedspartners. Ondanks dat er bij de Natura 2000-veldbezoeken herhaaldelijk wordt gekeken naar de ontwikkeling op bepaalde plekken, dient het niet als vervanging van de reguliere monitoringssystematiek.

Aanwezigen:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Route

Bezoek

Tijdens het bezoek zijn een viertal locaties bezocht:

- Locatie 1: Veerslootslanden
- Locatie 2: Rouveense Veld Natuurontwikkeling 1.0 uit 2011/12 en 2.0 (noordelijk perceel) uit 2015
- Locatie 3: Olde Maten Postweg Perceel
- Locatie 4: Kunstwerk Aqua Ecoduct Conrad

Per locatie worden de bevindingen tijdens het veldbezoek besproken.

Veerslootslanden (locatie 1)

De veerslootslanden bestaan uit de habitattypen blauwgrasland (H6410), heischraalgrasland (H6230). Tijdens het bezoek zijn soorten als grote pimpernel, vlozegge en andere soorten tegengekomen. Er vlogen meerdere exemplaren van de zilveren maan.

Inklinking omgeving

Voor de inrichting van het huidige reservaat was de omgeving van de Veerslootslanden agrarisch ontwaterd. Door het hogere peil in het reservaat vanaf de zestiger jaren ligt het gebied nu hoger dan zijn omgeving als gevolg van meer klink in de toen

sterker ontwaterde omgeving. Daarom wordt het waterpeil in het oude reservaat nog steeds kunstmatig verhoogd d.m.v. een elektrisch gemaaltje. Ondanks het hogere slootpeil is de kwel sterk afgenomen door de ontwatering in het Staphorsterveld. Kritische soorten zoals vleeskleurige orchis, parnassia, sierlijk vetmuur zijn verdwenen of sterk afgenomen. Door in het winterhalfjaar af en toe kort het terrein te innunderen wordt getracht de basenaanrijking op die manier te realiseren.

Figuur 1: Blauwgrasland in het reservaat

Figuur 2: Plagstrook

Lensvorming

De randen zijn natter dan de centrale delen in het gebied door inzijging van water uit sloten en greppels. Hierdoor klinken de centrale delen in, waardoor deze lager komen te liggen dan de randen (panvormige percelen). Hierdoor ontstaat een regenwaterlens.

Plagstroken

Op kleinschalige wijze (enkele vierkante meters) zijn kleine delen geplagd. De stroken hebben mogelijk een interessante ontwikkeling; op een van de stroken leek schorpioenmos te groeien. Daarnaast werd hier ook moeraslathyrus gezien. Door het maaiveld te verlagen is de veraarde bovenlaag verwijderd en ontstaan er gunstige kiemingsomstandigheden voor blauwgraslandsoorten.

Rouveense Veld – Nieuwe Natuurontwikkeling 1.0 uit 2011/12 en 2.0 (noordelijk perceel) uit 2015 (locatie 2)

Ongeveer 15 jaar en 10 jaar geleden zijn ten westen van het reservaat delen opnieuw ingericht vanuit landbouwpercelen. Ook hier zijn meerdere exemplaren van de zilveren maan gezien.

Het oudste deel was een proefstrook om te kijken wat de voorgestelde maatregelen voor de grote inrichting van de blauwgraslanden zouden opleveren. Omdat dit gebied is ingericht en zich de eerste 5 jaar zich heeft ontwikkeld onder een agrarisch waterpeil is dit sterk verzuurd. Er was onvoldoende kwel en/of

innundaties om goed blauwgrasland te ontwikkelen. Bijna alle laagtes zijn bedekt met veenmos, de vegetatie hier heeft meer weg van een veenmosrietland dan een blauwgrasland. Wel staan soorten als holpijp (basisch) en veenmos (zuur) naast elkaar. Andere delen bevatten Spaanse ruiter, zonnedauw, veel tormentil, en delen met veel blauwe zegge. Deze soorten zijn met maaisel en zaad aangevoerd vanuit Veerslootslanden. Bij verbetering van de waterhuishouding kan hier mogelijk meer habitat als blauwgrasland ontwikkelen. Een aantal delen kwalificeert wel al als blauwgrasland (H6410) en veenmosrietland

Figuur 3: Ontwikkeling nieuwe natuur

Het noordelijker, later ingericht perceel ontwikkelt zich wel meer richting een blauwgrasland, met minder zure soorten en al vestiging van soorten als spaanse ruiter en blonde zegge. De ontwikkeling van de vegetatie hier vindt plaats onder reservaatseilen. Wel zakken in de zomer de waterpeilen te ver weg. Bij de hydrologische inrichting is gekozen voor regenwatermodel i.p.v. een model met wateraanvoer. In droge zomers moet er vaak water worden ingelaten omdat anders de peilen in het gebied veel lager komen te liggen dan het landbouwpeil. Ook een nadeel van het regenwatermodel is dat er weinig basenaanrijking is. In de winter vinden bij het huidige peilbeheer inundaties plaats op de lage delen van de afgeplagde blauwgraslanden, maar dat zal grotendeels uit regenwater bestaan. Op termijn zal dit leiden tot verzuring van deze percelen

Olde Maten langs de Postweg (locatie 3)

Bij deze locatie liggen de habitattypen blauwgrasland (H6410), heischraalgrasland (H6230) en veenmosrietlanden (H7140B). Tijdens het bezoek was het hier net gemaaid. Op een aantal locaties was (nog) niet goed gehoord.

Het gaat om een terreindeel wat bestaat uit een kragges en ribben. Het terrein wordt met een rupsmaaier gemaaid. De kragges hebben zich ontwikkeld tot een veenmosrietland, het blauwgrasland ligt voornamelijk op de overgangen van de kragge naar de ribben/hooilandjes en op een smalle ribbe tussen de kragge. Door de droogte was goed te zien dat de kragge veel lager lag dan de ribben, de eerste drijft op het aanwezige water in het voormalig trekpat. De laatste jaren is er een toename van haarmos in de veenmosrietlanden te zien. Dit heeft te maken met sterk wisselende waterstanden. Het gebied ligt aan de rand, en daarmee op het eind van de wateraanvoer. Hierdoor zakt het water in de zomer te ver weg. Enerzijds omdat ook in het deelgebied de Olde Maten is gekozen voor een regenwatermodel, zie eerdere opmerkingen bij het blauwgrasland. Anderzijds ligt aan de oostzijde van dit perceel een waterschapssloot langs de Postweg die zorgt voor veel wegzijging in het gebied. Hogere peilen in de zomer en aanvoer van basen zouden waarschijnlijk beter zijn voor de habitattypen. Niet alleen voor dit perceel, maar ook voor andere locaties waar

probeert in de boksloten/trekgaten trilvenen en veenmosrietlanden te ontwikkelen door het frequent maaien van moerasvegetaties. Bij het huidige waterbeheer is het maar de vraag of dit gaat lukken, gezien de ontwikkeling in het terrein aan de Postweg wat werd bezocht.

Figuur 4: Olde Maten, net gemaaid

Figuur 5: Kunstwerk om landbouwwater van natuur gescheiden te houden

Kunstwerk Aqua Ecoduct Conrad (locatie 4)

In 2015 is in het noordwesten van de Olde Maten een kunstwerk aangelegd om het mogelijk te maken voor het deelgebied Olde Maten een watersysteem te creëren. Ook werd het water uit het natuurgebied gescheiden van landbouwwater uit de omgeving. De constructie is een brede betonnen bak die het noordelijk deel van de Olde Maten hydrologisch verbindt met het zuidelijke deel. Deze bak loopt over het Conradkanaal, het grote afwateringskanaal met landbouwpeil richting het gemaal Zedemuiden in Zwartsluis. Door de brede uitvoering is het gelijk

een ecologische verbinding tussen het noordelijke en zuidelijke deel van de Olde Maten, voorzowel terrestrische als aquatische natuur.

Conclusie

Het hydrologisch systeem blijft een aandachtspunt voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen, zeker op de lange termijn. Wanneer voor het reservaat dit niet verder op orde wordt gesteld, verzuren en verdrogen de habitattypen en verandert de kwaliteit/omvang. De knelpunten zijn het waterpeil en de waterkwaliteit. Dezelfde problematiek speelt in de Olde Maten.